

תדרוך

חובה לראות:

תל אביב: אהבנו כליכך, חרטה, ליידי איב. קפה בנד, עינים שחורות. ירושלים: לול, הצוענים, הקלות הבלתי-נסת של של הקיום.

תל אביב

*** הרטה (אורלי, ברית-המועצות) — הבימאי טנגיס אבולרזה עוקץ את כרמלדרתו, יוסף וירינוביץ' ג'וגשווילי, הידוע בשם סטאלין וממוג אותו, את היטלר ואת מוסוליני לרמות אחת של ראשי-העיר הרוזן, וארלן. סטאלין אמנם מת, אומר אבולרזה, אבל התופעה עריין חיה וקיימת. קולנועית זה אולי לא מושלם, אבל זהו אחד הסרטים האמיצים והנועזים יותר שנעשו על התופעה במסווה של סרטי-טלוויזיה ערב הגלאסנוסט.

*** קפה בנד (דיונוף, תל אביב) — הבימאי פרסי ארלון מביא למיפגש תרבויות משעשע גברת גרמניה, עבתי-כשר, השחקנית המעולה מאריאנה ואגברכט, ואשה כו שית שבעלה נטשה, המנהלת מיסעדרות במידבר האמריקאי. ג'ק פאלאנס בטוב בתפקידו כצייר המתאהב בגרמניה.

*** ליידי איב (פרז, ארצות-הברית) — פרסטון סטרטג'ס, אחד הבימאים האמריקנים יוצאי-הרופז, שהיה בשנות ה-40 לחביב הביקורת והקופה גם יחד, בקומדיה מבדיקה שליחה לא נס ברבות השנים. ברברה סטנוויק כמהמרת מיקצור עית המתאהבת ביורש תמים, אספני-נחשים מוש' כע שאינו אלא הנרי פונדה בנעוריו. אוסף של הברקות מילוליות וחזותיות המוכיח מה אפשר היה לעשות בקולנוע כשנים שאסור היה להראות בגלוי גבר ואשה במיטה אחת.

*** לול (הקולנוע בבית ציוני אמריקה, אימפריה בירושלים, קרן אור בחיפה, ישראל) — סרט באורך מלא המורכב מארבע סדרות-

שחקן-זמר איינשטיין לול

טלוויזיה שהתבססו על הכישרונות הקומיים והמוסיקליים המבריקים ביותר שהיו אייפעס בישראל. אריק איינשטיין ואורי זוהר, שלום חנוך וצבי שיסל ועוד רבים אחרים כמעמדים שהפכו לנכסי צאן ברזל כפולקלור הישראלי. בין הסרטים הישראליים זהו בלי ספק הסרט הקייצי ביותר ונוסטלגיה שאין צורך להתבייש בה.

*** הכל באשמת גן עדן (חכמת, איטליה) — פראנצ'סקו נוטי מוזהר עם הגל החדש בקולנוע האיטלקי, ולמרות שסירטו אינו מושלם, ישנם מעמדים רבים העושים אותו לחביב, אנושי ונוגע ללב. פושע קטן שיוצא מן הכלא, ומחליט להחזיר לעצמו את בנו הטיביע, מגלה שהילד זכה לבית חמים ולאוסר ועושר שלעולם לא היה מסוגל להעניק לו. רומאנטי עד אין קץ.

*** אל עצמי (כב, תל אביב, ישראל) — סירטו של תמיר פאול לפי סיפורה הידוע של גלילה רון-פרד מומלץ לילדים בחופשה. אריק אוחנה בתפקיד הילד ציון כהן שאינו מוצא את מקומו בבית המישפחה האומנת שאליה נשלח כיוזמת שילטונות-הסעד, אחרי שאצל סבתו לא נשקף לו עתיד מאהיר בחברה הגונה. מופק, נעים לעין ובעל משמעות חינוכית בטוחה.

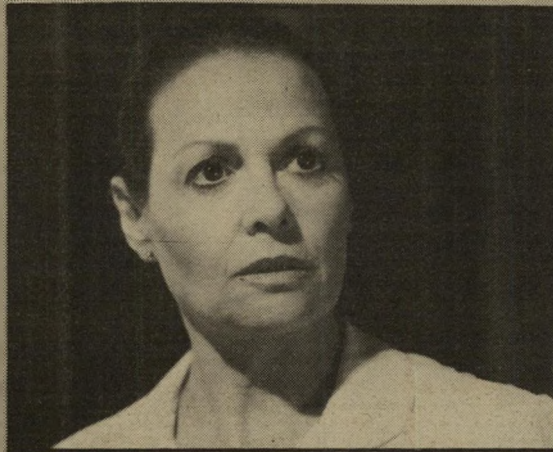
*** הצוענים (פאר, תל אביב, יונוסלב' יה) — עיתונאי מנסה להתקרב אל פרשה מסוי כנת ומשלם עבור כך בחייו — פרשת מכירתם של ילדים צוענים והכרתם מיוגוסלביה לזרועות הפשע באיטליה. העיתונאי נכשל למעשה כי הצוענים בעצמם הם המסייעים העיקריים לפשע הנורא, כשלעיתים ההורים בעצמם הם המוכרים את ילדיהם כתוצאה מעוני מרוד ובורות משוועת. מעין פישוטה יוגוסלבי מזעזע ואמין.

עדנה פיינר

יהודה פוליקר ועקב גילעד: סיוט יומיומי

הדור השני דרך פוליקר וגילעד. היא לא מתערבת אלא ברגעים ספורים כשצריך לקשור קצוות או להוסיף שאלה קטנה להבהרה. היא נותנת לגיבוריה לספר, לדבר ולבכות בצורה חופשית, בלי לחוץ, בלי לקשט, בלי לאפר, אפילו בלי להוציא אותם ממקום מושבם הטיבעי. היא מעלימה את עצמה כבימאי ביועד שהחומר שבו היא עוסקת, צריך לפרוץ החוצה באין מפריע. ועל כך מגיעים לה התודה והכבוד. סרט שעוצמתו בפשטותו

גילה אלמגור: נפש שסועה של אם

ולא בפיתוח הדרמטי של הנושאים שבו. הנפש השסועה של האם, המרירות שעוברת על הבת, אלה עובדות המוצגות היטב אם כי לא מתפתחות דיין.

המישחק של גילה אלמגור הוא גדול מן החיים ואילו אביטל דיקר, המורה לפסנתר, נראית כהגומה שיצאה ממערכון טלוויזיוני. מי שגונב את רוב ההצגה היא הילדה קאיפו כהן, שמזדהה לחלוטין עם תפקיד אביה, וחייה איתו, במקום לשחק אותו. אין ספק כי הנוכחות החזקה שלה תורמת רבות לחוזקו של הסרט.

יודנאן וברא-אבא: לחיות את הצד השני

וסיפור קצין-המישטרה החוקר מצד שני, הגובל בקומדיה נמוכה הבנויה על שבלונות לעוסות למדי. חבל שאותו קצין מוצג כאידיוט מלא מאנייריזמים ואינו מוצג כחבור פיקה למדי — אז הקונפליקט היה חריף הרבה יותר.

המישחק, בסך הכל, משביע רצון, והקטע שירגו הרבה צופים, והוא בהחלט קטע מעולה, הוא שיחתן של בנות השמאל הנאורות ליד הפסנתר. סוף כל סוף גם בשמאל יש צבועים. זה אמנם לא כליכך אופנתי להראות, אבל בוזגלו הצליח בזאת.

הטראומה של הדור השני

בגלל המלחמה ההיא (תל-אביב, ישראל) — מאשימים את הקולנוע הישראלי בתסריטים עקרים, בכך שישראל מלאה באנשים מרתקים שסיפוריהם יכולים לשמש מיכרה לכמה סרטים באורך מלא, וכי הקולנוע הישראלי יוצא דל ועקר מסיפורים אנושיים. לכאורה אבסורד משווע, למעשה יש ויש נסיבות מקלות. כי הישראלי, ככל שהוא נראה פתוח, מוחד לחשוף את עצמו. מכסה את עצמו בשיכבת-מגן עבה, ומנסה לברוח מן הסיפורים האמיתיים, הכואבים.

לכן, סירטה של אורנה בן-דוד ניב הוא מאורע נדיר ומבורך ביצירה הישראלית המקורית. סרט שמוכיח כי די להתכוף כדי למצוא על אם הדרך סיפור שיש טעם להרימו בלבד והוא רווי חומר-נפץ ליצירה אמיתית.

ז'אקו פוליקר, אביו של יהודה, שכל את כל מישפחתו באוש' וויץ, לא רק הוריו ואחיו, כי אם גם אשתו וילדיו, ואילו הלנה בירנבאום, אמו של יעקב, שכלה את כל מישפחתה באושוויץ ובטרבלניקה. שניהם הקימו מישפחות חדשות עם ניצולי-השואה אחרים, אבל גם אם שיקמו את חייהם לכאורה, נשאר כצל האימה. סיוט יומיומי של אובדן, של זיכרון הזוועה של האירוע הברברי הנורא ביותר בתולדות האנושות.

אורנה בן-דוד ניב, בת 33 בסך הכל, מוכיחה בגרות ורגישות בבחירת הכלים והנוסחה הקולנועית, כדי לספר את טראומת

הקיצ שאחרי שואה

הקיצ של אביה (דיאגווף 2, תל-אביב, ישראל) — אביה, נערה בת עשר, תלמידה בכפר-נוער, מבלה את חופשת-הקיצ עם אמה, פרטי-זנית לשעבר, שעברה דרך מחנות-ההשמדה לפני שעלתה לישראל, והשאירה שם את בעלה. השנה — 1951, המקום — פרבר של עיר גדולה לא-מוגדרת. אמה של אביה מתפרנסת מכביסה ומגיהוץ עבור בני המקום. היא נדמית בלי הרף על-ידי זיכרונות השואה והתנהגותה המוזרה, הלא-מאוזנת, הופכת אותה לעי-תים מזומנות לחריג חברתי מביך. היחס אליה מטיל צילו גם על הבת.

אביה, הכמהה בכל נפשה לדמות אב, מאמינה באדיקות שהוא עדיין חי ועוד יחזור ביום מן הימים. כאשר שכן חדש עובר לגור לידן היא משוכנעת שהוא האב שלו ייחלה. במקביל היא מוקסמת מן המופלא שבאמנות, המיוצג על-ידי מורה לפסנתר ולמחול, תמהונית ויומנית לא-מעט. אלא שהיא אינה מתקבלת לחוג תלמידותיה, בעיקר משום שאינה עונה על הדרישות הייצוגיות, והדבר פוגע בה קשות ומליד בה יצר זעם וקנאה.

אלה רק שניים, אבל בשום פנים ואופן לא כל האפיקים השונים, המקבילים, שבהם מתפתח עיבוד זה לסיפורה של גילה אלמגור. דווקא ריבוי אפיקים זה, שאף אחד מהם אינו ממוצה עד סופו הוא בעוכרי הסרט, שנראה אפיוזי מדי ומנסה לפנות אל הצופים בדרך ההשתתפות הריגשית עם בעיות הגיבורים

כל כך מצחיק שבא לבכות

נישואין פיקטיביים (גת, תל-אביב, ישראל) — זה בלי ספק הסרט המעניין ביותר שנעשה על הדו-קיום הערבי-הישראלי. הבימאי חיים בר-זגלו ניסה לעשות משהו שונה מנושא שהוא כבר יותר מלעוס. כוונתו היתה ליצור קומדיה שחורה, אבסורדית, מטורפת, מנושא שהוא כשלעצמו אבסורד, מטורף ולא כליכך קומי, כפי שאנחנו לומדים על בשרנו.

אלדי (שלמה בראבא) הוא מורה במשבר. גם משום שהגיע לתמרוך של גיל, וגם משום שהגיע ל,אין כניסה" או ליתר דיוק, ל,אין יציאה" בשאלות של חינוך ומוסר שפעם, כשהיה צריך להעלותם לפני תלמידיו, היו בפיו כל התשובות הנכונות. היום, כמו רבים אחרים, הוא מוצא את עצמו נבוך יותר ויותר עם כל מילואים נוספים שהוא עושה.

ביום בהיר אחד, אומר אלדי שלום לאשתו וילדיו ויוצא לארצות-הברית. או כך לפחות זה נראה מבחוץ. למעשה, הוא עובר את ביקורת הדרכונים ומתגנב בחזרה למולדת. וכך הופך אלדי לתויר בארצו שלו. בלילה הוא משתכן בבית-מלון ריק, ואילו ביום הוא פועל ערבי.

מכאן נגזרים מעמדים רבים של אירוניה, קומדיה של טעויות (בעיקר מרות) ומודגמים האבסורדים הנוראים שהחברה הישראלית כלואה בהם.

בסך הכל הסרט עובד, אם כי יש לא-מעט חריקות בעיקר במהילת שני הסיפורים: סיפור החוויה של אלדי מצד אחד,